

အခန်း(၁)တွင် - ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တစ်ယောက် သိရှိထားသင့်သော "လိုက်နာ ကျင့်ကြံသူများကို ဆင်းရဲမှထုတ်၍ ချမ်းသာသို့ ဆောင်ယူတတ်သောသဘော" ရှိသည့် ဒေသနာတော်မှ ရှောင်ရန်တရား၊ ဆောင်ရန်တရား၊ ပယ်သတ်ရန်တရားနှင့် ကျင့်ကြံရန်တရားတို့ကို ဖော်ပြထားပါတယ်။

အခန်း(၂)တွင်- ဗုဒ္ဓဟောကြားအပ်သောနိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုရန် ကျင့်ကြံရမည့် တရားအပေါင်းအစု၊ အသင်းအပင်းကို ဖော်ပြထားပါတယ်။ ။ အထူးအားဖြင့် သတိပဋ္ဌာန် တရား၊ ဗောဇ္ဈင်တရား၊ မဂ္ဂင်တရားများကို အသေးစိပ်ဖော်ပြထားရာ တရားအားထုတ် သောယောဂီများ အထူးလေ့လာသိရှိထားသင့်ပါတယ်။

အခန်း(၃)တွင် - လူပုဂ္ဂိုလ်များသိသင့်သိထိုက်သော သီလ(၄)မျိုး အကြောင်း အသေးစိပ်ပါရှိပါတယ်။ "ယောဂီတစ်ယောက် တရားအားထုတ်ရင် ဘာကြောင့် ရှေးဦးစွာ သီလစင်ကြယ်စွာစောင့်ထိန်းရန်လိုအပ်ကြောင်း" သိရှိစေရန်လည်း ဖော်ပြထားပါတယ်။

အခန်း(၄)တွင်-ပွင့်တော်မူသောဗုဒ္ဓမြတ်စွာအားလုံးဟောကြားအပ်သော ဒေသနာ အနှစ်ချုပ်တရား(၃)ပါး၏ နောက်ဆုံးလိုက်နာရမည့်အချက် "စိတ်ကိုဖြူစင်အောင်ထားခြင်း" အဆုံးအမအတွက်လိုအပ်သည့် စိတ်ဖြူစင်ခြင်းမမာဏကိုဖော်ညွှန်းသော "ဝိသုဒ္ဓိ(၇)ပါး" တရားအကြောင်း ရေးထားပါတယ်။ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်ရင် ဝိပဿနာဉာဏ် တိုးတက်လာသည်နှင့်အမျှ စိတ်အဆင့်ဆင့်ဖြူစင်သွားပုံ သိရှိရန် ဝိသုဒ္ဓိနှင့်ဝိပဿနာဉာဏ်စဉ် နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြထားပါတယ်။

အခန်း(၅)တွင်-ဝိပဿနာတရားအားထုတ်မည့်ယောဂီသိထားသင့် ပိုင်ဆိုင်ထား သင့်သောတရားအစုများ အချက်အလက်များကိုဖော်ပြထားပါတယ်။ တံ နှင့် စိတ် အကြောင်းကို အကျဉ်းရှုံးဖော်ပြထားရာ၊ အရိယာဖြစ်အောင် လုပ်ငန်းလမ်းစဉ်ချကာ ကျင့်ကြံ အားထုတ်ရရှိနိုင်ကြောင်းကောင်းစွာသဘောပေါက်စေလို၍ ဖြစ်ပါတယ်။

အခန်း(၆)တွင် - ဝိပဿနာတရား စတင်အားထုတ်သည့်အခါ သတိပြု လိုက်နာ ကျင့်သုံးသင့်သောအချက်များ၊ တရားအားထုတ်စဉ်တွေ့မြင်ခံစားရမည့် သဘောတရား များ၊ "ဖြစ်ပျက်မြင်၊ ဖြစ်ပျက်မှန်း၊ ဖြစ်ပျက်ဆုံး"ဆိုတဲ့ တရားပေါက်ရောက်ပုံများကို ကိုယ်တွေ့ဉာဏ်မြင်သိရှိဆင်ခြင်နိုင်ရန် စွမ်းအားရှိသမျှ ရေးသင့်သလို ရေးထားပါတယ်။

အခန်း(၇)တွင် - မြတ်စွာဘုရား၏ဒေသနာတော်မြတ်များနှင့်ပတ်သက်၍ လွဲချော်မှောက်မှား မဟုတ်တရားရေးသားဟောပြောချက်များကို သိရှိရှောင်ရှားနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ကာ ရတနာသုံးပါးကိုကြည်ညိုသောအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်စစ်စစ်များ ဘက်မှ အမှားအမှန် ဝေဖန်ပိုင်းခြား ကာတွယ်သောအားဖြင့် ရှင်းလင်းထားပါတယ်။

"အမှားမြင်လည်း၊ အမှန်မြင်အပ်၊ မဆုံးဖြတ်သော၊ ဉာဏ်မြင် ပေထုံး၊ ထမင်းရှုံးများ" အတွက် တစ်စက်ကလေးမှ မရည်ရွယ်ပါ။

အခန်း(၈)တွင်- အရိယာသောတာပန်ဖြစ်ရန် လုပ်ငန်းလမ်းစဉ်ချ၍ ကျင့်ကြံ အားထုတ်ရင် အမှန်ပင်အောင်မြင်ပြီးမြောက်နိုင်ကြောင်း ကျမ်းဂန်အထောက်အထား များနှင့်ညှိနှိုင်းရေးသားဖော်ပြထားပါတယ်။ အရိယာဖြစ်ရန် မည်သို့မည်ပုံ အားထုတ် ရမည်ဆိုသည့် လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်ကိုလည်း ရေးသားတင်ပြထားပါတယ်။

အခန်း(၉)တွင် - တန်ကြည်တောင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးရာတွင် ပူဇော်ရွတ်ဆို ဟောကြားညွှန်ပြသော တရားတော်များကို လိုအပ်သမျှ ထည့်သွင်းဖော်ပြ ထားပါတယ်။ တရားအားထုတ်မည့်ယောဂီများအတွက် လေ့လာမှတ်သား ပွားများ ကြည်ညိုနိုင်ရန်ဖြစ်ပါတယ်။ အထူးရည်ရွယ်သည်မှာ ဆရာတော်သည် ကမ္မဋ္ဌာန်းညွှန်ပြ ပေးရာတွင် ဗုဒ္ဓသာသနာ လိုအပ်ရာကို "သင်းရိုးညွှန်းတမ်းပမာ"သင့်လျော်စွာစီစဉ်၍ ဆုံးမဟောကြားပါသဖြင့် ဝေနေယျအများ အကျွတ်တရားရကာ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ချမ်းသာခြင်း ပွားများရပါသည်ဟု သိသင့်သူအပေါင်း သိစေကြောင်းအတွက် 'သိစေမောင်း' ခတ်လိုခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

တတိယ/စတုတ္ထအကြိမ်ထုတ်ဝေခြင်း (အခန်း-နိဂုံးတိုင်း၌) 'ယောဂီမဏ္ဍိုင်'ကို ထည့်သွင်းဖော်ပြသည်မှာ- 'ယောဂီ'များကို 'တရားဗဟုသုတ'နှင့်တန်ဆာဆင်ကာ တရားအင်္ဂါတွေ ပြည့်ဖြိုးစေပြီး မဂ္ဂင်ခရီးအပြီးတိုင်ရောက်ရန် အထူးရည်ရွယ်ပါတယ်။ ('မဏ္ဍိုင်'-မဏ္ဍာန- တန်ဆာဆင်ခြင်း၊ အင်္ဂါ ကြီးငယ်ပြည့်ဖြိုးစေခြင်း။)

ဤစာအုပ်ကိုရေးသားရာတွင် ခေတ်လူများနားလည်အောင် ခေတ်ကာလသုံး ဝေါဟာရများဖြင့်ရေးသားပါတယ်။ ထို့ကြောင့်ခေတ်စကား၊ အရပ်စကား၊ လမ်းစကား ဘန်းစကားများလည်း ပါဝင်ပါတယ်။ လူတွေ့မြင်လွယ်ကြားလွယ် ဖြစ်သော ရုပ်သံစကား၊ ကြော်ငြာစကား၊ ဂျာနယ်စကားမျိုးလည်းပါဝင်ပါလိမ့်မယ်။ အဓိကဦးတည်ချက်မှာ နားလည်သဘောပေါက်ဖို့ဖြစ်ပါတယ်။

အခန်း(၁)တွင် - ဗုဒ္ဓအာသာဝင် တစ်ယောက် သိရှိထားသင့်သော “**လိုက်နာ ကျင့်ကြံသူများကို ဆင်းရဲမှထုတ်၍ ချမ်းသာသို့ ဆောင်ယူတတ်သောသဘော**” ရှိသည့် ဒေသနာတော်မှ ရှောင်ရန်တရား၊ ဆောင်ရန်တရား၊ ပယ်သတ်ရန်တရားနှင့် ကျင့်ကြံရန်တရားတို့ကို ဖော်ပြထားပါတယ်။

အခန်း(၂)တွင်- ဗုဒ္ဓဟောကြားအပ်သောနိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုရန် ကျင့်ကြံရမည့် တရားအပေါင်းအစု၊ အသင်းအပင်းကို ဖော်ပြထားပါတယ်။ ။ အထူးအားဖြင့် သတိပဋ္ဌာန် တရား၊ ဗောဇ္ဈင်တရား၊ မဂ္ဂင်တရားများကို အသေးစိပ်ဖော်ပြထားရာ တရားအားထုတ် သောယောဂီများ အထူးလေ့လာသိရှိထားသင့်ပါတယ်။

အခန်း(၃)တွင် - လူပုဂ္ဂိုလ်များသိသင့်သိထိုက်သော သီလ(၄)မျိုး အကြောင်း အသေးစိပ်ပါရှိပါတယ်။ “**ယောဂီတစ်ယောက် တရားအားထုတ်ရင် ဘာကြောင့် ရှေးဦးစွာ သီလစင်ကြယ်စွာစောင့်ထိန်းရန်လိုအပ်ကြောင်း**” သိရှိစေရန်လည်း ဖော်ပြထားပါတယ်။

အခန်း(၄)တွင်-ပွင့်တော်မူသောဗုဒ္ဓမြတ်စွာအားလုံးဟောကြားအပ်သော ဒေသနာ အနှစ်ချုပ်တရား(၃)ပါး၏ နောက်ဆုံးလိုက်နာရမည့်အချက် “**စိတ်ကိုဖြူစင်အောင်ထားခြင်း**” အဆုံးအမအတွက်လိုအပ်သည့် **စိတ်ဖြူစင်ခြင်းပမာဏ**ကိုဖော်ညွှန်းသော “**ဝိသုဒ္ဓိ(၇)ပါး**”တရားအကြောင်း ရေးထားပါတယ်။ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်ရင် ဝိပဿနာဉာဏ် တိုးတက်လာသည်နှင့်အမျှ စိတ်အဆင့်ဆင့်ဖြူစင်သွားပုံသိရှိရန် **ဝိသုဒ္ဓိနှင့်ဝိပဿနာဉာဏ်စဉ်** နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြထားပါတယ်။

အခန်း(၅)တွင်-ဝိပဿနာတရားအားထုတ်မည့်ယောဂီသိထားသင့် ပိုင်ဆိုင်ထား သင့်သောတရားအစုများ အချက်အလက်များကိုဖော်ပြထားပါတယ်။ **ကံ နှင့် စိတ်** အကြောင်းကို အကျဉ်းရှုံးဖော်ပြထားရာ၊ အရိယာဖြစ်အောင် လုပ်ငန်းလမ်းစဉ်ချကာ ကျင့်ကြံ အားထုတ်ရရှိနိုင်ကြောင်းကောင်းစွာသဘောပေါက်စေလို၍ ဖြစ်ပါတယ်။

အခန်း(၆)တွင် - ဝိပဿနာတရား စတင်အားထုတ်သည့်အခါ သတိပြု လိုက်နာ ကျင့်သုံးသင့်သောအချက်များ၊ တရားအားထုတ်စဉ်တွေ့မြင်ခံစားရမည့် သဘောတရား များ၊ “**ဖြစ်ပျက်မြင်၊ ဖြစ်ပျက်မုန်း၊ ဖြစ်ပျက်ဆုံး**”ဆိုတဲ့ တရားပေါက်ရောက်ပုံများကို ကိုယ်တွေ့ဉာဏ်မြင်သိရှိဆင်ခြင်နိုင်ရန် စွမ်းအားရှိသမျှ ရေးသင့်သလို ရေးထားပါတယ်။

အခန်း(၇)တွင် - မြတ်စွာဘုရား၏ဒေသနာတော်မြတ်များနှင့်ပတ်သက်၍ လွဲချော်မှောက်မှား မဟုတ်တရားရေးသားဟောပြောချက်များကို သိရှိရှောင်ရှားနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ကာ ရတနာသုံးပါးကိုကြည်ညိုသောအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်စစ်စစ်များ ဘက်မှ အမှားအမှန် ဝေဖန်ပိုင်းခြား ကာကွယ်သောအားဖြင့် ရှင်းလင်းထားပါတယ်။

“အမှားမြင်လည်း၊ အမှန်ပြင်အပ်၊ မဆုံးဖြတ်သော၊ ဉာဏ်မြင် ပေတုံး၊ ထမင်းရှုံးများ” အတွက် တစ်စက်ကလေးမှ မရည်ရွယ်ပါ။

အခန်း(၈)တွင်- အရိယာသောတာပန်ဖြစ်ရန် လုပ်ငန်းလမ်းစဉ်ချ၍ ကျင့်ကြံ အားထုတ်ရင် အမှန်ပင်အောင်မြင်ပြီးမြောက်နိုင်ကြောင်း ကျမ်းဂန်အထောက်အထား များနှင့်ညှိနှိုင်းရေးသားဖော်ပြထားပါတယ်။ အရိယာဖြစ်ရန် မည်သို့မည်ပုံ အားထုတ် ရမည်ဆိုသည့် လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်ကိုလည်း ရေးသားတင်ပြထားပါတယ်။

အခန်း(၉)တွင် - တန်ကြည်တောင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးရာတွင် ပူဇော်ရွတ်ဆို ဟောကြားညွှန်ပြသော တရားတော်များကို လိုအပ်သမျှ ထည့်သွင်းဖော်ပြ ထားပါတယ်။ တရားအားထုတ်မည့်ယောဂီများအတွက် လေ့လာမှတ်သား ပွားများ ကြည်ညိုနိုင်ရန်ဖြစ်ပါတယ်။ အထူးရည်ရွယ်သည်မှာ ဆရာတော်သည် ကမ္မဋ္ဌာန်းညွှန်ပြ ပေးရာတွင် ဗုဒ္ဓသာသနာ လိုအပ်ရာကို “သင်းရိုးညွှန်းတမ်းပမာ”သင့်လျော်စွာစီစဉ်၍ ဆုံးမဟောကြားပါသဖြင့် ဝေနေယျအများ အကျွတ်တရားရကာ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ချမ်းသာခြင်း ပွားများရပါသည်ဟု သိသင့်သူအပေါင်း သိစေကြောင်းအတွက် ‘သိစေမောင်း’ ခတ်လိုခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

တတိယ/စတုတ္ထအကြိမ်ထုတ်ဝေခြင်း (အခန်း-နိဂုံးတိုင်း၌) ‘ယောဂီမဏ္ဍိုင်’ကို ထည့်သွင်းဖော်ပြသည်မှာ- ‘ယောဂီ’များကို ‘တရားဗဟုသုတ’နှင့်တန်ဆာဆင်ကာ တရားအင်္ဂါတွေ ပြည့်ဖြိုးစေပြီး မဂ္ဂင်ခရီးအပြီးတိုင်ရောက်ရန် အထူးရည်ရွယ်ပါတယ်။ (‘မဏ္ဍိုင်’-‘မဏ္ဍာန’- တန်ဆာဆင်ခြင်း၊ အင်္ဂါ ကြီးငယ်ပြည့်ဖြိုးစေခြင်း။)

ဤစာအုပ်ကိုရေးသားရာတွင် ခေတ်လူများနားလည်အောင် ခေတ်ကာလသုံး ဝေါဟာရများဖြင့်ရေးသားပါတယ်။ ထို့ကြောင့်ခေတ်စကား၊ အရပ်စကား၊ လမ်းစကား ဘန်းစကားများလည်း ပါဝင်ပါတယ်။ လူတွေ့မြင်လွယ်ကြားလွယ် ဖြစ်သော ရုပ်သံစကား၊ ကြော်ငြာစကား၊ ဂျာနယ်စကားမျိုးလည်းပါဝင်ပါလိမ့်မယ်။ အဓိကဦးတည်ချက်မှာ နားလည်သဘောပေါက်ဖို့ဖြစ်ပါတယ်။